

TEST ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY

Testová forma: **B**

Kontrolné číslo: **3109**

Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnateľnosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov.

Az Európai Szociális Alap a foglalkoztathatóság, a kereskedelmi szellem, az esélyegyenlőség támogatásával és a humán erőforrásokba való befektetésekkel segíti elő a foglalkoztatottság fejlesztését.

Європейський соціальний фонд допомагає забезпечувати працездатність населення, поширює робочі місця, ринкову систему, інвестуючи до людського потенціалу.

Tento projekt je spolufinancovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu (ESF).

Ez a tervezet az Európai Szociális Alap (ESZA) anyagi támogatásával valósul meg.

Наведений проект фінансований також з коштів Європейського соціального фонду (ЕСФ).

Svet spotrebúva viac, než Zem vytvorí

Svet spotrebúva ročne o približne 20 percent viac prírodných zdrojov, než je planéta schopná vyprodukovať, konštatoval vo štvrtok Svetový fond na ochranu prírody. Vo Švajčiarsku sídliaca organizácia v tejto súvislosti vyzvala vlády, aby urýchlene začali prijímať opatrenia na obnovenie ekologickej rovnováhy.

„Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudeme schopní splatiť,“ uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.

Vo svojej správe s názvom Living Planet Report 2004, ktorá vychádza každý rok a táto je už piatou tohto druhu v poradí, Svetový fond uviedol, že v rokoch 1970 až 2000 sa populácie morských a suchozemských druhov znížili o 30 percent. Populácie sladkovodných druhov sa zredukovali až o 50 percent. „Je to priamy dôsledok zvyšovania dopytu človeka po potrave, vláknach, energii a vode. Ľudia spotrebujú o 20 percent prírodných zdrojov viac, než planéta dokáže vyprodukovať,“ konštatoval fond.

Množstvo úrodnej pôdy, ako uviedla organizácia, predstavuje v priemere na uživenie jedného človeka v súčasnosti 2,2 hektára. Zem však dokáže poskytnúť iba 1,8 hektára na obyvateľa. Najrýchlejšie rastúcou zložkou spotreby je spotreba energie, ktorá sa v období rokov 1961 až 2001 zvýšila o 700 percent. Mimoriadne rýchlym tempom spotrebúvajú prírodné zdroje Severoameričania, ktorých ekologická spotreba je dvakrát väčšia než spotreba u Európanov a sedemkrát väčšia než u obyvateľov Ázie a Afriky.

K ukážke č. 1 sa vzťahujú úlohy 01 - 09.

01. Určte jazykový štýl ukážky č. 1:

- A** umelecký
- B** publicistický
- C** administratívny
- D** náučný

02. Zistite z ukážky č. 1, v ktorom živočíšnom druhu došlo k zníženiu populácie o 50 percent:

- A** morské a sladkovodné druhy
- B** suchozemské a sladkovodné druhy
- C** sladkovodné druhy
- D** morské a suchozemské druhy

03. Z ukážky č. 1 zistite, ktorá z uvedených možností je správne napísaná:

- A** „Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudem schopný splatiť," uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.
- B** „Zvyšujeme si ekologický dlh", ktorý nebudem schopný splatiť, uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.
- C** „Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudem schopný splatiť ", uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin.
- D** Zvyšujeme si ekologický dlh, ktorý nebudem schopný splatiť, „uviedol generálny riaditeľ fondu Claude Martin".

04. Zistite z ukážky č. 1, aké množstvo úrodnej pôdy na svete je potrebné v priemere na uživenie jedného človeka v súčasnosti:

- A** 20 percent
- B** 1,8 hektára
- C** 700 percent
- D** 2,2 hektára

05. Z ukážky č. 1 zistite, ktorí obyvatelia majú najmenšiu ekologickú spotrebu:

- A** obyvatelia Európy
- B** obyvatelia Ázie a Afriky
- C** obyvatelia Severnej Ameriky
- D** obyvatelia Afriky

06. Zistite z ukážky č. 1, za kolko rokov sa populácie morských a suchozemských druhov znížili o 30 percent:

- A** za 20 rokov
- B** za 5 rokov
- C** za 30 rokov
- D** za 10 rokov

07. Určte z ukážky č. 1, v ktorej z uvedených možností sa všetky podstatne mená skloňujú podľa vzoru dub:

- A** Európan, dopyt, priemer, obyvateľ, hektár
- B** riaditeľ, názov, fond, dôsledok, druh
- C** rok, zdroj, fond, Severoameričan, človek
- D** dlh, svet, dopyt, rok, fond, štvrtok

08. Určte z ukážky č. 1, ktorá z uvedených viet je jednoduchá rozvitá veta:

- A** Svet spotrebúva ročne o približne 20 percent viac prírodných zdrojov, než je planéta schopná vyprodukovať, konštatoval vo štvrtok Svetový fond na ochranu prírody.
- B** Je to priamy dôsledok zvyšovania dopytu človeka po potrave, vláknach, energii a vode.
- C** Množstvo úrodnej pôdy, ako uviedla organizácia, predstavuje v priemere na uživenie jedného človeka v súčasnosti 2,2 hektára.
- D** Najrýchlejšie rastúcou zložkou spotreby je spotreba energie, a tá sa v období rokov 1961 až 2001 zvýšila o 700 percent.

09. Určte z ukážky č. 1, v ktorej z možností sú všetky číslovky napísané správne:

- A** dvadsať percent, tridsať percent, päťdesiat percent
- B** dvacať percent, tricať percent, päťdesiat percent
- C** dvadsať percent, tridsať percent, päťdesiat percent
- D** dvadcať percent, tridcať percent, pädesiat percent

Ukážka č. 2

Z rudných surovín sa získava železo, olovo, zinok, meď a drahé kovy. Vyrábajú sa z nich predmety dennej potreby. Drahé kamene sa používajú nielen v klenotníctve, ale aj napr. v technike a v palubných prístrojoch kozmických lodí.

Z nerudných surovín má veľký význam pre potravinársky a chemický priemysel ľažba kamennej soli. Stavebný materiál poskytujú horniny piesok, štrk, žula, čadič a iné.

K ukážke č. 2 sa vzťahujú úlohy 10 - 13.

10. Všimnite si v poslednej vete ukážky č. 2 slovo materiál z troch hľadísk: vecného významu, ohybnosti a vetnočlenskej platnosti a vyberte správnu odpověď:

- A** Slovo materiál je neplnovýznamové, ohybné, vo vete je predmetom.
- B** Slovo materiál je plnovýznamové, ohybné, vo vete je predmetom.
- C** Slovo materiál je plnovýznamové, ohybné, vo vete je podmetom.
- D** Slovo materiál je neplnovýznamové, ohybné, vo vete je prísudkom.

11. Určte z ukážky č. 2, ktoré slovné spojenie je v lokáli plurálu:

- A** z nerudných surovín
- B** kamennej soli
- C** dennej potreby
- D** v palubných prístrojoch

12. Určte jazykový štýl ukážky č. 2:

- A** administratívny
- B** náučný
- C** hovorový
- D** umelecký

13. Určte z ukážky č. 2, v ktorej z možností sa všetky podstatné mená skloňujú podľa vzoru žena:

- A** ľažba, technike, horniny, žula, potreby, lodí
- B** horniny, surovín, technike, žula, potreby, soli
- C** žula, surovín, ľažba, potreby, horniny, technike
- D** potreby, ľažba, technike, horniny, surovín, meď

14. V ktorom z nasledujúcich úryvkov je pravopisná chyba?

- A** Panenský olivový olej je ideálny do šalátových nálevov. Nie je vhodný na vyprážanie, lebo zahrievaním sa ničí jeho aróma a vitamín E.
- B** Olivy sú zdravé najmä pre obsah vitamínu E a prírodné antioxidanty. Majú však vysoký obsah soli a sodíka, čo musia pri konzumácii zohľadniť ľudia z vysokým krvným tlakom a ješt' ich len občas v malom množstve.
- C** Olivový olej má pre vysoký obsah nenasýtených mastných kyselín priažnivý vplyv na hladinu cholesterolu v krvi.
- D** Na vyprážanie sa hodí ľahký či rafinovaný olivový olej. Nepoužívajte ho však viackrát, lebo zahrievaním vzniká chemická reakcia, pri ktorej sa tvoria nebezpečné volné radikály.

Ukážka č. 3

Štefan Moravčík: Bol raz jeden chamtivec

Bol raz jeden chamtivec,
ten túžil mať každú vec.
Veľkú vilu, auto, chatu,
plachetnicu, vaňu zlatú.
Zohnal si hned to i to -
bazén a v ňom koryto ...
Nevedel, čo robiť potom,
ohradil sa novým plotom.
A tam stáby väzeň leží,
nevidieť ho spoza mreží.

K ukážke č. 3 sa vzťahujú úlohy 15 - 16.

15. Určte z ukážky č. 3 rým prvých štyroch veršov básne:

- A** združený, aabb
- B** striedavý, abab
- C** obkročný, abba
- D** prerývaný, abcb

16. Určte z ukážky č. 3, ktoré z tvrdení vystihuje obsah básne:

- A** Niektorí ľudia z chamtivosti túzia iba po bohatstve, ktoré ich obklopuje.
- B** Niektorí ľudia sa z chamtivosti obohatia a dosiahnu všetko, po čom túzia.
- C** Niektorí ľudia sa pachtia za bohatstvom a zo strachu oň sa stávajú jeho väzňami.
- D** Niektorí ľudia sa z chamtivosti pachtia iba za bohatstvom, ktoré majú najradšej ako väzni.

Ukážka č. 4

Vlašské orechy sú výbornou pochúťkou, ale aj surovinou do šalátov, nátierok, varených jedál či rôznych múčnikov. Napriek tomu dávame prednosť rôznym iným, najmä praženým a soleným orieškom, ktoré neprospevajú nášmu zdraviu. Naopak vlašské orechy sú bohatým zdrojom draslíka, magnézia, zinku, medi a selénu, pre obsah vitamínov skupiny B sa o nich hovorí, že sú „potravou pečene a mozgu“. A vzhľadom na obsah nenasýtených mastných kyselín účinne chránia srdce.

K ukážke č. 4 sa vzťahujú úlohy 17 - 19.

17. Určte z ukážky č. 4, ktoré tvrdenie je správne:

- A** Vlašské orechy ako výborná pochúťka a surovina do šalátov prospievajú nášmu zdraviu za podmienok, ktoré sú stanovené zdravotníckou organizáciou.
- B** Vlašské orechy sú „potravou pečene a mozgu“, okrem toho obsahujú prvky, ktoré chránia ľadviny a srdce.
- C** Vlašské orechy sú bohatým zdrojom vitamínov skupiny B, chránia naše zdravie a prispievajú ku kráse.
- D** Vlašské orechy sú bohatým zdrojom draslíka, magnézia, zinku, medi a selénu s významným obsahom vitamínov skupiny B.

18. Určte z ukážky č. 4 viacnásobný nezhodný prívlastok:

- A** vlašské orechy sú výbornou pochúťkou
- B** zdrojom draslíka, magnézia, zinku, medi a selénu
- C** praženým a soleným orieškom
- D** vlašské orechy sú bohatým zdrojom draslíka

19. Určte z ukážky č. 4, v ktorej z možností sú všetky synonymá k slovu výbornou pochúťkou:

- A** vynikajúca, prvotriedna, elitná, jedinečná, skvelá
- B** báječná, šťastná, úžasná, znamenitá, vydarená
- C** bezchybná, senzačná, zdatná, brilantná, eminentná
- D** významná, perfektná, bravúrna, spoločenská, ideálna

20. Určte, v ktorej z možností sú všetky slová utvorené skladaním:

- A** štvoruholník, siločiara, metrový
- B** rovnobežky, lichobežník, štvorcový
- C** sílusoida, elipsovity, rovnobežný
- D** štvoruholník, siločiara, uhlomer

Ukážka č. 5

Štefan Žáry: Kotva a krídla

(úryvok)

Skúste ma uväzniť -
vzopnem sa, dosť mám sily,
aj s klietkou vyletím
do voľnej modraviny.

K ukážke č. 5 sa vzťahuje úloha 21.

21. Určte z ukážky č. 5, ktoré tvrdenie vystihuje posledné dvojveršie úryvku:

- A** Sloboda a trápenie.
- B** Voľnosť a úspech.
- C** Voľnosť a sloboda.
- D** Radosť a nenávist.

22. Určte, v ktorej z možností sa všetky slová vo výslovnosti spodobujú:

- A** kresba, hĺbka, zub, lávka, včera, obchod, z poľa
- B** vták, podčiarkni, raz, doplňte, zajtra, dievčatá, z očí
- C** svadba, druh, tried, prázdniny, včas, v zátvorke, vzklíčilo
- D** pád, zo slov, presvedčil, chlieb, sklamať, zdravší, breh

23. Určte, v ktorej skupine slov sú správne napísané všetky zemepisné názvy:

- A** Nový Zéland, Slovenské Rudohorie, Dánske královstvo, Slovenská republika
- B** Nitriansky kraj, Biely Dunajec, Tichý oceán, Víktóriine Vodopády
- C** Trenčianske Teplice, Nové mesto nad Váhom, Važecká jaskyňa, Zemplínska šírava
- D** Bodamské jazero, Červené more, Mount Everest, Spišské Podhradie

24. Určte venu, v ktorej je správne vykanie:

- A** Želám vám, pani riaditeľka, aby ste bola úspešná a mala radosť zo svojej práce.
- B** Pani Nováková, vy ste zasa prišli neskoro do práce a zmeškali ste dôležité informácie.
- C** Pán vedúci, boli by ste taký láskadlý a prišiel by ste do kancelárie?
- D** Pán učiteľ, mohol by ste ma po druhej hodine pustiť domov?

25. Určte, v ktorej z možností sú všetky slová príslovky:

- A** múdro, súco, sviežo, štíhlo
- B** súci, štíhly, múdry, svieži
- C** svieži, štíhlo, súco, múdro
- D** štíhly, súco, múdry, svieži

26. Určte, v ktorej z možností sú slovesá v tvare prechodníka:

- A** čítaný, volaný, písaný, maľovaný
- B** čítajúc, volajúc, píšuc, maľujúc
- C** čítajúci, volajúci, píšuci, maľujúci
- D** čítanie, volanie, písanie, maľovanie

Ukážka č. 6

J. Satinský: Šľak ma ide trafiť zo ... spisovnej slovenčiny (úryvok)

Presnejšie: z hovorovej spisovnej slovenčiny. Väčšina z nás sa hovorovej spisovnej slovenčiny v súkromí, chvalabohu, držať nemusí. Každý hovorí, ako mu zobák narástol. Záhorák hovorí doma medzi svojimi záhorácky, Spišiak po spišsky, Zemplínčan po zemplínsky, Lipták po liptovsky, Oravec po oravsky, Gemerčan po gemersky - ach, tá sloboda, keď si človek nemusí ústa vykrivovať do spisovnej slovenčiny...

A tu som pri tom - prečo ma z toho ide trafiť šľak. Našinec sa v podstate musí do tej spisovnej slovenčiny naprogramovať: prehodiť nejaké klávesnice v mozgu, preložiť výhybku. Už - už chce povedať v škole: „Pany učiteľko, já neska mosím po druhej hodzine vypannúť na pohreb,“ ale v poslednej chvíli prehodí výhybku na rovnú koľaj spisovnej slovenčiny a vyhŕkne z neho: „Pani učiteľka, ja dnes musím po druhej hodine ísť na pohreb.“

Už - už chce začať miestny hlásateľ na futbale hovoriť: „Alojz Bodegy nech še dostavi na peršu branu, bo ho tam čeka bardzo šumna ...“, ale ubrzdí a povie do mikrofónu: „Žiadame Alojza Bodegyho, aby sa dostavil k prvej bráne ... atď.“

Okrem profesionálnych hercov, hlásateľov, farárov a učiteľov musíme denne prepínať v mozgu z hovorovej do spisovnej a zo spisovnej do hovorovej reči ako dáki schizofrenici. Ja pochybujem, že to tak musia robiť aj Angličania či Francúzi... - Asi áno. Rozdiel je iba v tom, že ich spisovná hovorová reč je stará. Múdra. Ona sa za stáročia prispôsobila tej nespisovnej hovorovej reči a rozdiel medzi nimi je taký malý, že ani nestojí za reč. Uvedomte si, že naša spisovná hovorová reč ešte nemá ani 200 rokov! V roku 1843 na fare v Hlbokom sa dohodli starejší, že budeme všetci rozprávať liptovskou ľubozvučnou slovenčinou. Pre Liptákov to neznamenalo žiadnu zmenu - hovorili si ďalej, ako im zobák narástol. Ale čo my - ostatní? Odvtedy hovorilo spisovnou hovorovou liptovskou slovenčinou najmenej šesť generácií - možno my sme už siedma a ešte stále je medzi hovorovou a hovorovou spisovnou rečou poriadny rozdiel. Svedčí o tom aj to, že taký Záhorák s Vyhodňarom si ani neporozumie. Musia odísť do spisovnej reči. Predsa len je to dorozumievací prostriedok...

K ukážke č. 6 sa vzťahujú úlohy 27 - 30.

27. Určte slohový útvar ukážky č. 6:

- A** úvaha
- B** opis
- C** oznamenie
- D** správa

28. Ktorí slovenskí národovci sa v roku 1843 zaslúžili o uzákonenie spisovnej slovenčiny? Určte správnu možnosť:

- A** Ján Hollý, Anton Bernolák, Samo Chalupka
- B** Ján Kalinčiak, Jozef Miloslav Hurban, Ľudovít Štúr
- C** Ľudovít Štúr, Jozef Miloslav Hurban, Michal Miloslav Hodža
- D** Ľudovít Štúr, Michal Miloslav Hodža, Andrej Sládkovič

29. Určte, v ktorej z možností sú všetky slová spisovné:

- A** liptovskou, Gemerčan, čeka, fara
- B** Záhorák, šumna, zobák, výhybka
- C** peršu, neska, hodzina, bardzo
- D** Spišiak, Ľubozvučný, vykrivovať, Oravec

30. Určte z ukážky č. 6, z čoho ide autora „trafiť šlak“:

- A** Autor pochybuje, že to tak musia robiť aj Angličania či Francúzi ... - Asi áno. Rozdiel je iba v tom, že ich spisovná hovorová reč je stará. Múdra.
- B** Našinec sa v podstate musí do tej spisovnej slovenčiny naprogramovať: prehodiť nejaké klávesnice v mozgu, preložiť výhybku.
- C** Svedčí o tom aj to, že taký Záhorák s Vyhodňárom si ani neprozumie. Musia odísť do spisovnej reči. Predsa len je to dorozumievací prostriedok ...
- D** Okrem profesionálnych hercov, hlásateľov, farárov a učiteľov musíme denne prepínať v mozgu z hovorovej do spisovnej a zo spisovnej do hovorovej reči ako dáki schizofrenici.

Koniec testu